

TREŚĆ:

	Str.
WSTĘP	3
IDEA ŻYCIA ZBIOROWEGO	16
Wśród rosnącego absolutyzmu w Europie — rozwój swobód w Polsce. Swobody obywatelskie i polityczne. Naród źródłem władzy. Ustrój państwowy. Zasady. Sejm polski i jego kompetencje. Intensywność życia publicznego. Rzeczpospolita.	
NARÓD I KRÓL	26
Wolna elekcja panującego i prawo do korony. Stosunek do osoby monarszej. „Artykuły Henryczańskie“. Król-prezydent. Prawo o wypowiedaniu posłuszeństwa. Król dla narodu, nie naród dla króla. Królobójstwo w Polsce nieznanne.	
SZLACHTA POLSKA	33
Liczebność. „Naród szlachecki“ i jego uwarstwienie. Możliwość władcy, karmazyni, tłum. Odrębny charakter szlachty polskiej. Równość szlachecka. Nobilitacje.	
UNIE	40
Swobody wewnętrzne źródłem wzrostu państwowego. Siła przyciągania. „Wolni z wolnymi, równi z równymi“. Unie z Prusami, Inflantami, Litwą. Podstawy zjednoczenia z Litwą. Autonomizm polski. Patriotyzm państwowy. Trwałość unii.	
SWOBODY JEDNEJ WARSTWY	53
Właściwa miara oceny. Mieszczaństwo. Prawa polityczne.	

Losy polskiego samorządu miast. Położenie chłopów w Polsce a w Europie. Stan prawny a rzeczywistość. Reformy XVIII w. Z psychiki narodu. Konstytucja Stanów Zjednoczonych i niewolnictwo w Ameryce.

TOLERANCYA WYZNANIOWA 67

Swoboda religijna jako następstwo swobód politycznych. Położenie żydów. Wobec reformacji. Ustawa tolerancyjna r. 1573. Równouprawnienie wszystkich wyznań. Polska schronieniem prześladowanych. Jak wyglądała reakcja religijna w Polsce? Unia brzeska.

PRAWO I ŻYCIE 78

Wstręt do przymusu. Moralne więzy życia gromadnego. Poczucie prawa. Sądownictwo. Zasada jawności rozpraw i obrony. Własność. Bezpieczeństwo publiczne. Świadczenia cudzoziemców.

WOJNY POLSKIE 86

Wstręt do wojen zaborczych. Piast-symbol. Zamiłowanie pokoju. Kultura obyczajowa. Pospolite ruszenie. Polska wobec narodzin militarizmu. Idee wojen polskich. Przedmurze Europy. Kompetencya sejmu w sprawach wojennych. Problem „wojny słusznej“.

SZERZYCIELKA WOLNOŚCI 96

Promieniowanie swobód. Szlachta litewska przed unią i po unii. Stuletnie oddziaływanie na Moskwę. Władysław IV i konstytucja moskiewska. Emigracja bojarów do Polski. Rola Polaków po utracie państwa. „Za naszą wolność i waszą“. Udział w ruchu wolnościowym Europy. Uniwersalizm sprawy polskiej.

WYPRZEDZENIE EUROPY 107

Linia prosta polskiego rozwoju politycznego. Absolutyzm w Europie i prawa obywatelskie w Polsce. „Regna sed non impera“. Ograniczenie przywilejów szlacheckich przeprowa-

dzony przez szlachtę. Rewizye konstytucyi. Państwo federacyjne. Reformy bez rewolucyj. Dojrzałość moralna.

UPADEK PAŃSTWA 122

Szukanie przyczyn upadku. Bez-rząd i bez-prawie. „Niezdolność do życia“ tworząca wzór praworządnego państwa. Dla kogo „anarchia“ polska była niebezpieczną? Nieupodobnienie się do niżej stojącego środowiska. Polska uległa przewadze fizycznej.

DUCH DZIEJÓW POLSKI NA TLE CHWILI
OBECNEJ 128

Następstwa rozbioru Polski. Obalenie równowagi. Związek między upadkiem Polski a chwilą obecną. Spopularyzowanie idei gwałtu. Rozwój militarizmu. Wojna światowa. Ubez władnienie jednostki. Polska historyczna i Europa współczesna. Nasz spadek dziejowy.